

Z Á Z N A M

zo zasadnutia Medzirezortnej koordinačnej skupiny na koordináciu úloh
vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome
a strategickej RKS pre európske záležitosti zriadenej na ÚJD SR
11. december 2019, Úrad jadrového dozoru SR, Bratislava

Program: Príloha č. 1 záznamu

Účastníci rokovania: Príloha č. 2 záznamu

Priebeh a výsledky rokovania:

K bodu 1:

Rokovanie otvoril a viedol Ing. Eduard Metke, CSc., predseda Medzirezortnej koordinačnej skupiny na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome a strategickej rezortnej koordinačnej skupiny pre európske záležitosti (ďalej len „MRKS Euratom“), ktorý privítal všetkých účastníkov.

Rokovanie prebiehalo podľa programu, ktorý je priložený v prílohe č. 1.

K bodu 2:

Žiadne úlohy neboli dohodnuté.

K bodu 3:

3.1 EU taxonómia vo vzťahu k jadrovej energetike (MH SR/MF SR)

Pán Bédi z MH SR objasnil vznik a vývoj problematiky EÚ taxonómie, ktorá úzko súvisí s financovaním trvalo udržateľného rastu a snahou o vytvorenie rámca na uľahčenie trvalo udržateľných investícií, a tak poskytovať základ pre budúcu legislatívu EÚ v oblasti financií. Európska komisia publikovala v júni 2019 správu s názvom „*Taxonomy Technical Report*“. Ide o zoznam hospodárskych činností, rozdelený do skupín podľa toho ako prispievajú k zmierňovaniu zmeny klímy a stanovuje tiež kritériá pre ich zaradenie. Jadrová energetika nie je zatiaľ zaradená do skupiny udržateľných technológií z dôvodu problému ukladania vyhorelého jadrového paliva, aj keď jadro predstavuje účinný nástroj na dosiahnutie cieľov dekarbonizácie. Rokovania k danej téme stále prebiehajú a SR s takýmto nastavením nesúhlasí. Detailnejšie informácie sú priložené v prezentácii v prílohe č. 3. O vývoji a výsledkoch k danej téme bude MH SR informovať na jarnom zasadnutí MRKS Euratom.

3.2 Informácie z Agentúry pre zásobovanie (ESA) (MH SR)

Pán Ďurček z SE, a. s. sa ospravedlnil kvôli iným neodkladným pracovným povinnostiam a zaslal informáciu, ktorú prečítala p. Ráčová.

Posledné rokovanie poradného výboru ESA sa uskutočnilo v Luxemburgu dňa 10. 10. 2019. Predmetom rokovania boli okrem iného výsledky pracovnej skupiny pre ceny a bezpečnosť dodávok jadrových materiálov. Pracovná skupina zostavila a vyhodnotila zoznam rizík z hľadiska ich pravdepodobnosti výskytu, významnosti a možnej dĺžky ich pôsobenia. V porovnaní s predchádzajúcim hodnotením v roku 2015 došlo k pomerne významnej zmene

možných rizík. Medzi najvyššie riziká sa dostal nedostatok (úbytok) možných transportných uzlov na prepravy jadrových materiálov, nedostatočná kapacita a investície do zariadení na konverzné služby a trvalé znižovanie alebo ústup od ťažby jadrových materiálov. **Odporúčaním na prevenciu možných rizík je diverzifikácia zdrojov dodávok jadrových materiálov a zásoby na primeranej úrovni.** Ďalej sa na rokovaní diskutovalo o správe o zabezpečení uránu s obohatením 19,75 % na účely produkcie medicínskych rádioizotopov, ktorá bola prijatá na EK v júni 2019 a prezentovaná a distribuovaná mnohým európskym a medzinárodným organizáciám. **Z navrhovaných krokov v tejto oblasti sa predpokladá vydanie mandátu na vybudovanie zariadenia v EÚ na produkciu takýchto palív, sledovanie vývoja v zásobách v USA a vo vývoji nových typov reaktorov a palív, podpora výskumu a vývoja na optimalizáciu procesu metalizácie jadrového materiálu, informovanie národných dozorov o možnom záujme na vybudovanie zariadení v rámci EU na produkciu potrebných typov palív.**

3.3 Program Horizont 2020 - najnovší vývoj (MŠVVaŠ SR)

- Euratom Program Committee Fusion (MŠVVaŠ SR)
- Euratom Program Committee Fission (VUJE, a. s.)

Zástupkyňa z MŠVVaŠ SR p. Rusinová informovala, že Programový výbor (Euratom – Fusion) sa nezišiel už minimálne rok, nakoľko program je vo finálnej implementačnej fáze a realizuje sa v rámci konzorcia EuroFusion (p. Š. Matejčík).

Vo vzťahu k najnovšiemu vývoju k programu HORIZONT 2020 dňa 29. 11. 2019 zasadala Rada pre konkurencieschopnosť (výskum). Rada neschválila dohodu o čiastočnom všeobecnom smerovaní k návrhu „Nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Euratom 2021–2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie“ (14301/19). Proti hlasovali AT a LU, dôvodom je nesúhlas s textom čl. 3.1 a recitálu (odôvodnenia) 2, podľa ktorého „je jedným z cieľov programu potenciálne prispievať k dlhodobému prechodu na klimaticky neutrálny energetický systém bezpečným, účinným a spoľahlivým spôsobom“. Uvedené ČŠ žiadajú o vypustenie všetkých prepojení jadrového výskumu a odbornej prípravy v oblasti jadrovej energie s klimatickou neutralitou. DE sa pokúsilo uvedené ustanovenia vymedziť konkrétnejšie, doplnením objasnenia, že program bude aplikovateľný „pre tie ČŠ, ktoré sa rozhodnú využívať jadrovú energiu“, takáto formulácia však našla podporu len u SE. DE teda prehlásilo, že sa zdrží hlasovania. Nakoľko ani pre AT a ani pre LU nie je DE návrh prijateľný, a schválenie právnych aktov pod Zmluvou Euratom vyžaduje jednomyselnosť, dohoda sa nedosiahla. **PRES vzalo na vedomie pozície jednotlivých ČŠ a berie na vedomie správu o pokroku k uvedenému fajlu.**

V Rade EÚ na Spoločnej PS pre výskum a jadrové otázky viaznu (sú „zakonzervované“ už pol roka) aj vyjednávania o ďalšom financovaní projektu ITER (2021-2027), a to z rovnakých dôvodov ako v prípade programu Euratom. Hoci nie je problém s jednotlivými článkami, problém má AT, LU a DE s recitálom (10), ktorý sa tiež týka prepojenia ITERu s klimatickou neutralitou.

V dňoch 9. - 10. decembra 2019 sa uskutočnilo zasadnutie Správnej rady Spoločného Európskeho podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (F4E) v Barcelone, kde mali byť predstavené podrobnosti o pokroku v budovaní zariadenia (stavby, technológie, plnenie plánu, kontrola/audit nakladania s financiami atď.), ako aj o ďalšom postupe EK a prípadne o AT, LU a DE pozíciách.

Predpokladá sa, že program Euratom a financovanie projektu ITER sa doladia až počas DE PRES (2. polrok 2020).

Pán Hatala z VUJE, a. s. doplnil, že v rámci výzvy NFRP-2019-2020 s uzávierkou v septembri 2019 bolo predložených 62 projektových návrhov, **z toho 3 za Slovenskú republiku.**

3.4 Aktuálne informácie z oblasti radiačnej ochrany (ÚVZ SR)

V rámci tohto bodu **pani Dubníčková z ÚVZ SR informovala o plnení článku 35 a 36 Zmluvy o Euratome.** Upozornila na nový zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov a povinnosti, ktoré vyplývajú z uznesenia vlády SR č. 517/2017. Vo vzťahu k radiačnej monitorovacej sieti zdôraznila, že je zlepšená situácia. ÚVZ SR získal projekt z EÚ na vybudovanie informačných systémov, ktorý je rozdelený do 3 etáp a mal by byť ukončený do konca roka 2021. Prebieha rekonštrukcia laboratórií, budú vytvorené nové pracovné miesta a boli zakúpené sondy. Bližšie informácie sú v prezentácii, ktorá je priložená v prílohe č. 4.

Pani Melicherová z SHMÚ doplnila, že prebieha testovacia prevádzka 30 sond. Čiastočným problémom je zosúlad'ovanie kvôli veľkej kapacite dát (o. i. minútové dáta) a pripravuje sa nový výmenný formát. Dobrá spolupráca je s okolitými štátmi – AT sa aktívne zapojili a s CZ, HU a EK prebiehajú rokovania k on line dátam.

Následne pán Kováč z ÚVZ SR informoval o uvádzaní 3. bloku atómovej elektrárne Mochovce do prevádzky z pohľadu požiadaviek radiačnej ochrany. Informácia je priložená v prílohe č. 5.

K bodu 4 - Rôzne/Diskusia:

- **ÚPV SR – čl. 16 Zmluvy o Euratome**

Pani Marčoková (ÚPV SR) informovala, že v období od posledného zasadnutia MRKS Euratom neboli podané žiadne prihlášky z oblasti jadrovej energetiky (t. j. prihlášky, ktorých obsah je členský štát v zmysle čl. 16(1) Zmluvy o Euratome povinný oznámiť Komisii), **ale bolo podaných šesť prihlášok, ktorých predmet priamo súvisí s rozvojom jadrovej energetiky** (t. j. prihlášky, ktorých podanie je členský štát v zmysle čl. 16(2) Zmluvy o Euratome povinný oznámiť Komisii) – 3 patentové prihlášky a 3 prihlášky úžitkového vzoru. Prihlasovateľom je spoločnosť Mechatronické systémy, a. s. Viac informácií je uvedených v prílohe č. 6.

K bodu 5 - Záver:

Na záver p. Metke **pod'akoval všetkým za účasť** a zároveň vyjadril presvedčenie, že aj v budúcnosti bude pokračovať dobrá spolupráca všetkých členov.

Ďalšie zasadnutie MRKS Euratom sa uskutoční predbežne na jar predbežne v máji 2020 na ÚJD SR v Bratislave a bude opäť koordinované so strategickou RKS.

V Bratislave, dňa 18. 12. 2019

Zapísala: Ing. Jarmila Rácová

Schválil: Ing. Eduard Metke, CSc.

Zoznam najviac používaných skratiek v texte:

ATO	-	pracovná skupina pre atómové otázky
ČŠ	-	členské štáty
EK/Komisia	-	Európska komisia
ESA	-	Agentúra pre zásobovanie
EÚ	-	Európska únia
EURATOM	-	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EP	-	Európsky parlament
JAVYS	-	Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť
JE	-	jadrová elektrárň
MAAE/IAEA	-	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
MH SR	-	Ministerstvo hospodárstva SR
MŠVVaŠ SR	-	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MRKS	-	medzirezortná koordinačná skupina
PS	-	pracovná skupina
RAO	-	rádioaktívny odpad
RKS	-	rezortná koordinačná skupina
SE	-	Slovenské elektrárne
SR	-	Slovenská republika
ÚJD SR	-	Úrad jadrového dozoru SR
ÚPV SR	-	Úrad priemyselného vlastníctva SR
VJP	-	vyhoreté jadrové palivo

Skratky 28 ČŠ EÚ:

AT – Rakúsko, BE – Belgicko, BG – Bulharsko, CY – Cyprus, CZ – Česká republika, DE – Nemecko, DK – Dánsko, EE – Estónsko, GR/EL – Grécko, ES – Španielsko, FI – Fínsko, FR – Francúzsko, HU - Maďarsko, HR – Chorvátsko, IE - Írsko, IT – Taliansko, LU – Luxembursko, LT – Litva, LV – Lotyšsko, MT – Malta, NL – Holandsko, PL – Poľsko, PT – Portugalsko, RO – Rumunsko, SE – Švédsko, SI – Slovinsko, SR/SK – Slovenská republika, UK – Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska